

చిత్తస్సత్త్వమ్ । అగ్నిమేవ తదాదిత్యేన సాయం పరిషిజ్చతి । అ-
గ్నినాఽఽదిత్యం ప్రాశసతిః । యావదహోరాత్రే భవతః । తావద-
హ్య లోకస్య । నాత్కిర్న రిషిః । నాన్తో న పర్యన్తోఽస్తి । యస్యై-
వదిమమేఽగ్నిహోత్రజ్ఞుహ్వాతి । య ఉ చైనదేవవేద ॥ ౬౦ ॥

అస్తి ద్వే చ ॥ ౧౧ ॥

అగ్నిరసః ప్రజాపతిరగ్నిగ్ం దుద్ర ఉత్తరావతీం బ్రహ్మవాదినోఽ-
గ్నిహోత్రప్రాయణా యజ్ఞాః ప్రజాపతిరకామయతాత్కన్యద్రాద్ర-
బి దక్షాతప్త్రయో వై యదగ్నిమృతన్వా సత్యేనైకాదశ ॥ ౧౧ ॥

అగ్నిరసః పైవ తేన ప్రశానైవ యన్ని మాస్త్వి యో నా
అగ్నిహోత్రహోత్రసదో దక్షాతప్త్రః ॥ ౬౦ ॥ అగ్నిరహోత్ర ఉచైవన-
దేవవేద ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

ద్వితీయప్రపాఠకః

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాస్సజైయేతి ।
స పితృశహోతారమవశ్యత్ । తం మనసాఽనుదుర్త్య దర్శక్ష-
న్యోఽబహోత్ । తతో వై స ప్రజా అస్పృశత । తా అస్మాన్సృ-
ష్టా అనాకామకా । తా గ్రహణాగృహ్లాత్ । తద్గ్రహస్య గ్రహా-

త్యమ్ । యః క్రామయేత్ ప్ర జాయేతి । స దశహారాంతం మన-
సాఽనుద్యోత్య దర్శస్తమ్భ జహాయాత్ । ప్రజాపతిర్వై దశహా-
రా ॥ ౧ ॥ ప్రజాపతిర్వ భూత్వా ప్ర జాయతే । మనసా జహోతిః
మన ఇవ హి ప్రజాపతిః । ప్రజాపతేరాస్త్వై । పూర్ణయా
జహోతి । పూర్ణ ఇవ హి ప్రజాపతిః । ప్రజాపతేరాస్త్వై ।
సూనయా జహోతి । సూనాద్ధి ప్రజాపతిః ప్రజా అస్పశతః ।
ప్రజానాగ్ం సృష్ట్యై ॥ ౨ ॥ దర్శస్తమ్భ జహోతి । ఏతస్మాదైవ
యోనేః ప్రజాపతిః ప్రజా అస్పశతః । యస్మాదేవ యోనేః ప్రజా-
పతిః ప్రజా అస్పశతః । తస్మాదేవ యోనేః ప్ర జాయతే । బ్రాహ్మ-
ణో దక్షిణత ఉపాస్తే । బ్రాహ్మణో వై ప్రజానాముపద్యస్తా । ఉప-
ద్యస్తుమత్యైవ ప్ర జాయతే । గ్రహా భవతి । ప్రజానాగ్ం సృష్ట-
నాస్థత్యై । యం బ్రాహ్మణవిద్యావిద్యాగ్ంస్తయ్యో న-
శ్చేత్ ॥ ౩ ॥ సోఽరణ్యం ప్రవేత్య । దర్శస్తమ్భముద్యోత్య ।
బ్రాహ్మణదక్షిణతో నిషాద్య । చతుర్ హారత్రాన్వ్యాచక్షత ।
ఏతదైవ దైవానాం పరమజ్ఞువ్యం బ్రహ్మ । యచ్చతుర్ హారా-
రః । తదేవ ప్రకాశజ్ఞమయతి । తదేనం ప్రకాశజ్ఞతమ్ । ప్రకాశం
ప్రజానాజ్ఞమయతి । దర్శస్తమ్భముద్యోత్య వ్యాచక్షే ॥ ౪ ॥ అగ్నివాన్
వై దర్శస్తమ్భః । అగ్నివత్యైవ వ్యాచక్షే । బ్రాహ్మణో దక్షిణత ఉ-
పాస్తే । బ్రాహ్మణో వై ప్రజానాముపద్యస్తా । ఉపద్యస్తుమత్యై-
వైస్తయ్యో ఋచ్చతి । ఈశ్వర స్తయ్యోతోఽరిత్యావలః । య-

స్యాన్తే వ్యాచష్ట ఇతి । వర్తస్తస్య దేయః । యదేవైస్తత్ప్రోవ
 నమతి । తదేవావ రున్ధ ॥ ౧ ॥ అగ్నిమాదధానో దశహోతా
 రణిమవ దధ్యాత్ । ప్రజాతమేవైస్తమా ధత్తే । తేనైవాదుర్త్యా
 గ్నిహోత్రజ్ఞుహుయాత్ । ప్రజాతమైవైస్తజ్జహోతి । హవిన్వి
 ర్వభ్యుద్ధశహోతార్వ్యాచక్షత । ప్రజాతమేవైస్తన్నిర్వపతి ।
 సామిధేనీరనుష్ఠ్యుద్ధశహోతార్వ్యాచక్షత । సామిధేనీరైవ స్పృ
 ష్టాఽఽరభ్య ప్ర తనుతే । అథో యజ్ఞో వై దశహోతా । యజ్ఞ
 మైవ తనుతే ॥ ౨ ॥ అభిచరన్దశహోతార్జ్ఞుహుయాత్ । నవ
 వైపురుషే ప్రాణాః । నాభిర్దశమీ । సప్రాణమేవైస్తమభి చరతి ।
 ఏతావదైవ పురుషస్య స్వమ్ । యావత్ప్రాణాః । యావదేవాస్యా
 స్తీ । తద్దభి చరతి । స్వకృత ఇరిణి జహేమాతి ప్రదరే వా । ఏతద్వా
 అన్తై నిర్ముతిగృహీతమ్ । నిర్ముతిగృహీత ఏవైస్తన్నిర్ముత్యా
 గాహయతి । యద్వాచః క్రూరమ్ । తేన వషట్కరోతి । వాచ
 ఏవైస్తక్షూరేణ ప్ర నృశ్చతి । తాజగర్తిమాచ్ఛతి ॥ ౩ ॥

దశహోతా సృష్ట్యా ఋచ్చేద్వాచస్యై రున్ధ ఏవ తనుతై నిర్-
 ముతిగృహీతం వజ్ఞ చ ॥ ౧ ॥

ప్రజాపతిరకామయత దశపూర్ణమాసా సృజైయేతి । న
 ఏతజ్ఞతుర్ హోతారమవశ్యత్ । తం మనసాఽనుదుర్త్యాహవసీ-
 యేఽజహేమాత్ । తతో వైస దశపూర్ణమాసావస్పృశత । తావ-
 స్సౌభ్యుష్టావసాక్రామతామ్ । తౌ గృహేణాగృహాత్ । తద్గి-

హస్య గ్రహత్వమ్ । దక్షశత్రుణామూసాహాలభమానః । చతుర్-
 హేమాతారం మనసానుద్రుత్యాహవనీయే జహుయాత్ । దక్ష-
 శత్రుణామూసాశైవ స్పృష్ట్యాఽఽరభ్య ప్ర తనుతే ॥ ౧౫ ॥ గ్రహే
 భవతి దక్షశత్రుణామూసయోస్సస్పృష్టయోర్ధృత్యై సాఽకామయత
 చాతుర్మాస్యాసి సృజయేతి । స వ్రతం పశ్య హేమాతారమపశ్యత్ ।
 తం మనసానుద్రుత్యాహవనీయే జహుయాత్ । తతో వై స చా-
 తుర్మాస్యాన్యసృజత । తాన్యస్మాథ్సస్పృష్ట్యాఽకామత్ । తాన్
 గ్రహేణాగృహ్యత్ । తద్గ్రహస్య గ్రహత్వమ్ । చాతుర్మాస్యా-
 న్యాలభమానః ॥ ౧౬ ॥ పశ్య హేమాతారం మనసానుద్రుత్యాహవ-
 నీయే జహుయాత్ । చాతుర్మాస్యైవ స్పృష్ట్యాఽఽరభ్య ప్ర
 తనుతే । గ్రహే భవతి । చాతుర్మాస్యానాగ్ం స్పృష్ట్యాన్య-
 త్యై సాఽకామయత పశుబ్ధాగ్ం సృజయేతి । స వ్రతగ్ం పశ్చోతా-
 రమపశ్యత్ । తం మనసానుద్రుత్యాహవనీయే జహుయాత్ । తతో
 వై స పశుబ్ధమసృజత । సాఽస్మాథ్సస్పృష్ట్యాఽకామత్ । తద్గ్రహే-
 ణాగృహ్యత్ ॥ ౧౭ ॥ తద్గ్రహస్య గ్రహత్వమ్ । పశుబ్ధైవ
 యథ్యమాణః । పశ్చోతారం మనసానుద్రుత్యాహవనీయే జహు-
 యాత్ । పశుబ్ధమైవ స్పృష్ట్యాఽఽరభ్య ప్ర తనుతే । గ్రహే భవతి ।
 పశుబ్ధస్య స్పృష్టస్య ధృత్యై సాఽకామయత సౌమ్యమధ్వరగ్ం
 సృజయేతి । స వ్రతగ్ం స్పృష్టహేమాతారమపశ్యత్ । తం మనసానుద్రు-
 త్యాహవనీయే జహుయాత్ । తతో వై స సౌమ్యమధ్వరమసృజత ॥ ౧౮ ॥

సోఽస్మాద్భుష్టోఽపాకామత్ । తద్గ్రహేణాగృహ్లాత్ । తద్గ్రహే
 హస్య గ్రహాత్వమ్ । దీప్తమ్యమాణః । సప్తహేనాతారం మనసాఽ-
 నుద్రుత్యాహవసీయ జవలయాత్ । సామ్యమేవాధ్వరగం స్పృ-
 ష్టాఽఽరభ్య ప్ర తనుతే । గ్రహా భవతి । సామ్యస్యాధ్వరస్య స్పృ-
 ష్టస్య భృత్యై । దేవేభ్యో వై యజ్ఞో న పాభవత్ । తమేతావచ్ఛ-
 సమభరణ ॥ ౧౨ ॥ యథ్సంభారాః । తతో వై తేభ్యో యజ్ఞః
 ప్రాభవత్ । యథ్సంభారా భవన్తి । యజ్ఞస్య వృథాత్యై । అతి-
 భ్యమాసాద్య వ్యాచప్తే । యజ్ఞముఖినా అతిభ్యమ్ । ముఖత ఏవ య-
 జ్ఞగం సంభృత్య ప్ర తనుతే । ఆయజ్ఞో వా ఏవః । యోఽపత్నీకః । న
 ప్రజాః ప్ర జాయేరణ । పత్నీర్వాచప్తే । యజ్ఞమైవాకః । ప్ర-
 జానాం ప్రజననాయ । ఉపసంభు వ్యాచప్తే । ఏతద్యై పత్నీనామూ-
 యతనమ్ । స్వ ఏవైనా ఆయతనేఽవ కల్పయతి ॥ ౧౩ ॥

తనుత ఆలభమానోఽగృహ్లాదస్పృశతాభరణాయేరన్ ధృత్ ॥ ౧౨ ॥

ప్రజాపతిరకామయత ప్ర జాయేయేతి । స తపోఽతవ్యత । స
 త్రివృత్తగ్ం స్తోమమస్పృశత । తం పశ్చదశస్సోమో మధ్యత ఉద-
 తృణత్ । తో పూర్వప్రస్తుశ్చపరప్రస్తుశ్చభవతామ్ । పూర్వప్రస్తు-
 న్దేవా అన్వస్పృశ్యన్త । అపరప్రస్తుమన్వసురాః । తతో దేవా అభవన్ ।
 పరాఽసురాః । యజ్ఞామయేత వసీయాయాన్ ధ్న్యాదితి ॥ ౧౪ ॥
 తం పూర్వప్రస్తు యాజయేత్ । వసీయానైవ భవతి । యజ్ఞామ-
 యేత వాసీయాన్ ధ్న్యాదితి । తమపరప్రస్తు యాజయేత్ । వాసీయా-

నైవ భవతి । తస్మాత్సూర్యప్రభృతపరప్రభూత్వదుర్యతరః । ప్రజా-
 పతిర్వై దశహేమాతా । చతుర్ హేమాతా పశ్చ హేమాతా । వడ్ధాతా
 పత్రహేమాతా । ఋతవస్సవధ్వరః ॥ ౧౧ ॥ ప్రజాః ప్రశవ ఇమో
 లోకాః । య ఏనం ప్రజాపతిం బ్రహ్మాయాగ్ంస్తవేద । బ్ర-
 హ్మాయైవ భూయాన్భవతి । ప్రజాపతిర్దైవాసురానస్పృశత । స ఇన్ద్రో-
 మప్తి నాస్పృశత । తన్దేవా అబ్రువన్ । ఇన్ద్రోన్న జన్తయేతి । సో-
 బ్రవీత్ । యథాహాయుష్మాగ్ంస్తప్తసోస్తస్పృశ । ఏవమిన్ద్రోజ్జన-
 యధ్వమితి ॥ ౧౨ ॥ తతో తపోతప్యంత । త ఆత్మన్నిద్రో-
 మవశ్యో । తమబ్రువన్ । జాయస్వేతి । సోబ్రవీత్ । కిం భాగధే-
 యమభి జనిష్య ఇతి । ఋశూన్ భవధ్వరమ్ । ప్రజాః ప్రశూన్ ।
 ఇమాన్లోకానిత్యబ్రువన్ । తవే మాహుత్యా ప్ర జనయతేత్య-
 బ్రవీత్ ॥ ౧౩ ॥ తస్మాత్తుర్ హేమాతా ప్రాజనయన్ । యః క్షామ-
 యేత ఏవో ము ఆ జాయేతేతి । స చతుర్ హేమాతారజ్జుహుయాత్ ।
 ప్రజాపతిర్వై చతుర్ హేమాతా । ప్రజాపతిర్దైవ భూత్వా ప్ర జాయతే ।
 జజన్తదిన్ద్రోమిన్ద్రోయాయ స్వాహేతి గ్రహేణ జహేమాతి । ఆస్త్య ఏవో
 జాయతే । ఏరగ్ం హి దేవా ఏతయాహుత్యా ప్రాజనయన్ ।
 ఆదిత్యాశ్చార్జ్యరసశ్చ సువగేలోకైస్పర్ధంత । వయం పూర్వే సు-
 వగేలోకమియామ వయం పూర్వ ఇతి ॥ ౧౪ ॥ త ఆదిత్యా
 ఏతం పశ్చ హేమాతారమవశ్యో । తం పురా ప్రాతరనువాకాదాగ్ని-
 ధేజవామః । తతో వై తే పూర్వే సువర్గలోకమాయన్ । య-
 స్సువర్గకామస్సాగ్ం స పశ్చ హేమాతారం పురా ప్రాతరనువాకాదా-

గ్నిధై జహుయాత్ | సవత్సరో వై పశ్చ హేనాతా | సవత్సరస్సు-
 వగోఽహోకః | సవత్సర ఏవర్తుమ ప్రతిష్ఠాయ | సువగోఽహోకమేతి |
 తైబ్రువన్నగ్గీస ఆదిత్యా || ౧౯ || క్వ ఫ | క్వ వస్తద్యోఽ
 హవ్యవహ్నిమ ఇతి | ఛన్దస్విత్యబ్రువన్ | గాయత్రియా-
 న్నిష్ఠుభి జగత్యామితి | తస్మాచ్ఛన్దస్సు సద్య ఆదిత్యేభ్యః |
 ఆగ్నేరసీః ప్రజా హవ్యవహన్తి | వహన్త్యన్తై ప్రజా బలిమ్ |
 ఐనమప్రతిభ్యాతగ్గచ్ఛతి | య ఏవవేద | ద్వాదశ మాసాః పశ్చ-
 ర్తవః | త్రయ మే హోకాః | అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంతః | ఏతస్మిన్-
 న్వా ఏవ శ్రితః | ఏతస్మిన్ప్రతిష్ఠితః | య ఏవమతగ్గం శ్రితం ప్ర-
 తిష్ఠితవేద | ప్రత్యైవ తిష్ఠతి || ౨౦ || స్వాదితి సవత్సరో జనయ-
 త్వమిత్యబ్రవీత్సువన్ ఇత్యాదిత్యాన్త్రతవష్టప్తు || ౩ ||

ప్రజాపతిరకామయత్ ప్ర జాయేయేతి | స ఏతన్దశహం-
 తారమపశ్యత్ | తేన దశధాఽఽత్కానవిధాయ | దశహంత్రాఽత-
 వ్యత | తస్య చిత్తిస్సుగిగిసీత్ | చిత్తమాజ్యమ్ | తస్యైతావశ్యే-
 వ వాగిసీత్ | ఏతావాక్ యజ్ఞక్రితుః | స చతుర్హంతారమస్మ-
 జత | సోఽనన్దత్ || ౨౧ || అస్మద్వా ఇమమితి | తస్య సా-
 మా హవిరాసీత్ | స చతుర్హంత్రాఽతవ్యత | సోఽతామ్యత్ |
 స భూరితి వ్యాహరత్ | స భూమిమస్మజత | అగ్నిహోత్రన్ద-
 ర్శపూణమాసా యజాగ్ంషి | స ద్వితీయమతవ్యత | సోఽతా-

మ్యత్ । స భువ ఇతి వ్యాహరత్ ॥ ౨౨ ॥ సోఽన్తరిష్ఠిమస్ప-
 జత । చాతుర్మాస్యాని సామాని । స తృతీయమతవ్యతసోఽతా-
 మ్యత్ । స సువరితి వ్యాహరత్ । స దివమస్పజత । అగ్నిష్టోమ-
 ముఖ్యమతిరాత్రమృచః । ఏతా వై వ్యాహృతయ ఇమే లోకాః । ఇ-
 మాస్థలు వై లోకానను ప్రజాః వశవశ్చన్దాగోపి పాజాయంత ।
 య ఏవమైతాః ప్రజాపతేః ప్రథమా వ్యాహృతీః ప్రజాతా వేద ॥
 ౨౩ ॥ ప్ర ప్రజయా వశుభిమిధునై జాయతే స పశ్చహోతారమ-
 స్పజత । స హవిర్నావిస్తత । తస్మై సామస్తనువం ప్రాయచ్చత్ ।
 ఏతత్తే హవిరితి । స పశ్చహోతాతవ్యత । సోఽతామ్యత్ ।
 స ప్రత్యజ్జబాధత సోఽసురానస్పజత తద్దస్యాప్రియమాసీత్ ॥ ౨౪ ॥
 తద్దుర్వణాగ్ం హిరణ్యమభవత్ । తద్దుర్వణాస్య హిరణ్యస్య
 జన్మ । స ద్వితీయమతవ్యత । సోఽతామ్యత్ । స ప్రాజబాధత ।
 స దేవానస్పజత । తదస్య ప్రియమాసీత్ । తద్దుర్వణాగ్ం హిర-
 ణ్యమభవత్ । తద్దుర్వణాస్య హిరణ్యస్య జన్మ । య ఏవగం సు-
 వణాస్య హిరణ్యస్య జన్మవేద ॥ ౨౫ ॥ సువర్ణ ఆత్మనా భవతి ।
 దుర్వణోఽస్య భాతృవ్యః । తస్మాద్దుర్వణాగ్ం హిరణ్యం భా-
 ర్యమ్ । సువర్ణ ఏవ భవతి । ఐనం ప్రియ జ్ఞచ్చత్తి నాప్రియమ్ ।
 స సప్తహోతారమస్పజత । స సప్తహోత్రైవ సువర్ణ స్తోక-
 మైత్ । త్రిణవేన స్తోమేనైభ్యా లోకేభ్యోఽసురాన్పాణదత ।
 త్రియస్త్రిగ్ంశేన ప్రత్యతిష్ఠత్ । ఏకవిగ్ంశేన రుచమధత ॥ ౨౬ ॥

సప్తదశైవ చాభాయత । య ఏవ విద్వాన్భోమేన యజతే ।
 సప్తహోత్రైవ సువర్గ స్తోకమతి । త్రిణవేన స్తోమేనైభ్యా
 లోకేభ్యో భాతృవ్యాప్యైః సదతే । త్రియస్త్రిగ్ంశేన ప్రతితిష్ఠతి ।
 ఏకవిగ్ంశేన రుచ నతై । సప్తదశేన ప్ర జాయతే । తస్మాద్భువ-
 ద్దశస్థమోనమిహృత్యః । ప్రజాపతిరైవ సప్తదశః । ప్రజాపతి-
 మేవ మభ్యతో ధత్తైప్రజాత్యై ॥ ౨౭ ॥

అనన్తదృశ్య ఇతి వ్యాహరద్యేదాస్తీద్యేదాధర్మప్రజాత్యై ॥ ౪ ॥

దైవా వైవరుణమయాజయన్ । స యస్యై యస్యై దైవ-
 తాయై దక్షిణామనయత్ । తామన్తినాత్ । తేఽబ్రువన్ । వ్యా-
 వృత్య ప్రతి గృహ్లామ । తథా నో దక్షిణా న వైష్వతీతి । తే వ్యావృ-
 త్య ప్రత్యగృహ్లా । తతో వై తాన్దక్షిణా నాన్తినాత్ । య ఏవ
 విద్వాన్వ్యావృత్య దక్షిణాం ప్రతిగృహ్లాతి । నైన న్దక్షిణాన్తినా-
 తి ॥ ౨౮ ॥ రాజా త్వావరుణో నయతు దేవి దక్షిణేఽగ్నయై హి-
 రణ్యమిత్యాహ । ఆగ్నేయవేహిరణ్యమ్ । స్వయైవై న దైవత-
 యా ప్రతి గృహ్లాతి । సోమాయ వాస ఇత్యాహ । సోమ్య వేవాసః ।
 స్వయైవై న దైవతయా ప్రతి గృహ్లాతి । రుద్రాయ గామిత్యాహ ।
 రౌద్రీవై గాః । స్వయైవై నాన్దైవతయా ప్రతిగృహ్లాతి । పరుణాయా-
 శ్వమిత్యాహ ॥ ౨౯ ॥ ఇతి వారుణో వా అశ్వః । స్వయైవై న నై-
 వతయా ప్రతిగృహ్లాతి । ప్రజాపతయై పురుషమిత్యాహ । ప్రా-
 జాపత్యోవై పురుషః । స్వయైవై న నైవతయా ప్రతి గృహ్లాతి । మ-

నవై తల్పమిత్యాహ । మానసో వైతల్పః । స్వయైవై నవత-
 యా ప్రతి గృహాతి । ఉత్తానాయాస్థిరసాయాన ఇత్యాహ । ఇయ-
 వా ఉత్తాన ఆస్థిరసః ॥ 30 ॥ అనయైవై నత్పతి గృహాతి । వై-
 శ్వానర్యర్థా రథం ప్రతి గృహాతి । వైశ్వానరౌ వై దైవతయార-
 థః । స్వయైవై నవతయూ ప్రతి గృహాతి । తేనామృతత్వమ-
 త్యామిత్యాహ । అమృతమేవాత్మన్ధతై । వయో దాత్ర ఇత్యాహ ।
 వయ ఏవై న జ్యత్వా । సువర్గలోక జమయతి । మయోమహ్య-
 మస్తుప్రతిగ్రహీత్ర ఇత్యాహ ॥ 31 ॥ యద్వైశ్చివమ్ । తన్మయః ।
 అత్థన ఏవై హ పరీతిః । క ఇద జ్ఞాన్సా అదాదిత్యాహ । ప్రజాపతి-
 ర్వైకః । స ప్రజాపతయే దదాతి । కామః కామాయేత్యాహ ।
 కామేన హి దదాతి । కామేన ప్రతిగృహాతి । కామోద్దాతా కామః
 ప్రతిగ్రహీతేత్యాహ ॥ 32 ॥ కామోహిదాతా । కామః ప్రతి-
 గ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమానిశేత్యాహ । సముద్ర ఇవ హి కా-
 మః । నేన హి కామస్యాన్తోఽస్తి । న సముద్రస్య । కామేన త్వాప్ర-
 తిగృహామిత్యాహ । యేన కామేన ప్రతిగృహాతి । స ఏవై నమము-
 స్త్వేనోకే కామ ఆగచ్ఛతి । కామైతత్త ఏమాతే కామ దత్తజేత్యా-
 హ । కామ ఏన తద్యజమాన్తోఽముస్త్వేనోకే దత్తణామిచ్ఛతి । న
 ప్రతిగ్రహీతరి । య ఏన ఏద్యాన్దక్షణాం ప్రతిగృహాతి । అన్య-
 కామైవై నాం ప్రతి గృహాతి ॥ 33 ॥

స్థితాత్మకత్వమిత్యాహక్లీరసః ప్రతిగ్రహీత్ర ఇత్యాహ ప్రతి-
గ్రహీతేత్యాహ దష్టితేత్యాహ చత్వారి చ || ౩౧ ||

అన్తోవాప్తష యజ్ఞస్య | యద్దశమమహః | దశమేహన్ భు-
ర్పరాజ్ఞయా ఋగ్విస్తునవన్తి | యజ్ఞస్యైవాస్తజ్జతాన్ | అన్నాద్య-
మవ రుథతే | తిస్పభిస్తునవన్తి | త్రయ ఇమ లోకాః | ఏభ్యప్తవ లోకే-
భ్యోఽన్నాద్యమవ రుథతే | పృథ్వివతీర్భవన్తి | అన్నమ్ పృ-
థ్వి || ౩౪ || అన్నమేవావ రుథతే | మనసా ప్రస్తాతి | మనసా-
ద్గాయతి | మనసా ప్రతి హరతి | మన ఇవ హి ప్రజాపతిః | ప్రజా-
పతేరాస్త్వై | దైవా వై సర్వాః | తేషామియగ్ం రాక్షీ | యభు-
ర్పరాజ్ఞయా ఋగ్విస్తునవన్తి | అస్యమేవ ప్రతి తిష్ఠన్తి || ౩౫ || చ-
తుర్ హోత్రా హోత్రా వ్యాచప్తే | స్తుతమనుశగ్ంసతి శాస్త్రైః |
అన్తో వాప్తష యజ్ఞస్య | యద్దశమమహః | ఏతత్ఫలం వైదైవానాం
పరమ జ్ఞప్త్యాం బ్రహ్మ | యచ్చతుర్ హోతారః | దశమేహగ్ంశ్చ-
తుర్ హోత్రానావ్యాచప్తే | యజ్ఞస్యైవాస్త జ్జతాన్ | పున-
దైవానా జ్ఞప్త్యాం బ్రహ్మవ రుథే | తదైవ ప్రకాశ జ్ఞమయతి || ౩౬ ||
తదేనం ప్రకాశ జ్ఞప్తమ్ | ప్రకాశం ప్రజానా జ్ఞమయతి | వాచ-
యచ్ఛతి | యజ్ఞస్య ధృత్యై | యజమానదైవత్య వా అహః |
భౌతృవ్యదైవత్యా రాత్రిః | అహ్న రాత్రి న్యాయేత్ | భౌ-
తృవ్యస్యైవ తల్లోక స్పృశేత్ | యద్దివా వాచ విస్పృశేత్ | అ-
హరాభౌతృవ్యాయోచ్చిగ్ంషేత్ | యన్నక్త విస్పృశేత్ | రా-

త్రిం బాత్మవ్యాయోచ్చిగ్ంషేత్ । అభివృద్ధిసూక్త్యే వాచ స్తస్మ-
జతి । ఏతావంతమైవాస్మైలోకముచ్చిగ్ంషతి । యావదాదిత్యో-
ఽస్తమేతి ॥ 32 ॥

పృథ్వి తిష్ఠన్తిగమయతి శిగ్ంషేత్పశ్చవ ॥ ౩౧ ॥

ప్రజాపతిః ప్రజాతస్పజత । తాప్సుష్టాస్సమశ్లిష్యత్ । తా-
రూపేణాను ప్రావిశత్ । తస్మాదాహుః । రూపవై ప్రజాపతి-
రితి । తానామ్నాఽను ప్రావిశత్ । తస్మాదాహుః । నామ వై ప్ర-
జాపతిరితి । తస్మాదప్యమిత్రై స్తజత్య । నామ్నా చేద్ధ్వయే-
తే ॥ 3౦ ॥ మిత్రమైవ భవతః । ప్రజాపతిర్దైవాసురానస్పజత ।
స ఇన్ద్రమపి నాస్పజత । తద్దైవా అబ్రువత్ । ఇన్ద్రాన్న జనయేతి ।
స ఆత్మన్నిన్ద్రమపశ్యత్ । తమస్పజత । తన్నిన్ద్రస్త్వీర్యం భూత్వాఽ-
ను ప్రావిశత్ । తస్యవజ్రః పశ్చాద్భవో హస్త ఆపద్యత । తేనోద-
య్యాసురానభ్యభవత్ ॥ 3౧ ॥ యవవేద । అభిభ్రాత్య-
వ్యాన్భవతి । తే దైవా అసురైర్విజిత్య । సువర్గాల్లోకమాయత్ ।
తేఽముష్మిన్లోకేన్యఃపశ్యత్ । తేఽబ్రువత్ । అముతః ప్రదాన వా-
ఉపజిజీవిమేతి । తేస్తప్తహోతారః యజ్ఞ విధాయాయాస్యమ్ ॥
అజ్జీరసం ప్రాహీణ్యత్ । ఏతేనాముత్ర కల్పయేతి ॥ ౪౦ ॥ తస్యవా-
ఇయజ్ఞప్రిః । యదీదక్ష్మిన్యా । యవవేద । కల్పతేఽస్మై । స-
వా అయం మనుష్యేషు యజ్ఞపువ్రహోతా । అముత్ర స్తద్భ్యో దే-
వేభ్యో వ్రాన్య నహతి । యవవేద । ఉపైన యజ్ఞా నమతి ।

సోఽమన్యత । అభి వా ఇమేఽస్మాన్లోకాదము స్తోక క్షమిష్యన్త
 ఇతి । స వాచస్పతేహృదితి వ్యాహరత్ । తస్మాత్పుత్రో హృద-
 యమ్ । తస్మాదస్మాన్లోకాదము స్తోక న్నాభి కామయన్తే । పు-
 త్రోహి హృదయమ్ ॥ ౪౧ ॥

హ్యయేతే అథవత్కల్పయేతీతి చత్వారివ ॥ ౭ ॥

దైవా వై చతుర్హోతృభిర్యజ్ఞమతన్వత । తే వి పాశ్మనా-
 భాతృవ్యేణాజయన్త । అభి సువర్గ స్తోకమజయన్ । యస్తవ
 విద్వాగ్ంశ్చతుర్హోతృభిర్యజ్ఞ న్తనుతే । విపాశ్మనా భాతృ-
 వ్యేణాజయతే । అభి సువర్గ స్తోక జయతి । షడ్ధోత్రా ప్రాయ-
 ణీయమా సాదయతి । అముషే వై లోకాయ షడ్ధోతా । ఘ్నన్తి
 ఖలు వా నీతథోమమ్ । యదభిమణ్వన్తి ॥ ౪౨ ॥ ఋజుర్ధైవేన-
 మము స్తోక జమయతి । చతుర్హోత్రాఽఽతిభ్యమ్ । యశో
 వై చతుర్హోతా । యశస్తవాత్కథ్యతే । పశ్చహోత్రా పశుముప
 సాదయతి । సువర్గో వై పశ్చహోతా । యజమానః పశుః । యజ-
 మానమైవ సువర్గ స్తోక జమయతి । గ్రహస్సహిత్యా స ప్త
 హోతార జహోతి । ఇన్ద్రియై స్తే సప్తహోతా ॥ ౪౩ ॥ ఇ-
 న్ద్రియమేవాత్కథ్యతే । యో వై చతుర్హోత్యానను సవనన్త-
 ర్భయతి । తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః । ఉవైనగం సామప్తీథా న-
 మతి । బ్రహ్మిష్టవమూనే దశహోతార వ్యాచక్షిత । మాధ్యన్దిన్తే
 పవమాన్తే చతుర్హోతారమ్ । అథేవై పవమూనే పశ్చహోతా-

రమ్ । పితృయజ్ఞే వడ్ధాతారమ్ । యజ్ఞాయజ్ఞయస్యస్తాత్రై స త-
 వహాతారమ్ । అనుసవనమైవైనాగ్ంస్తర్పయతి ॥ ౪౪ ॥ తృ-
 వ్యతి ప్రజయా పశుభిః । ఉపైనగ్ం సోమప్రీహానమతి । దేవా వై
 చతుర్ హోతృభిస్తుత్రిమాసత । ఋద్ధిపరిమిత యశస్కామాః । తే-
 బ్రువన్ । యన్నః ప్రథమ యశః ఋచ్చాత్ । సర్వేషా న్న స్తథ-
 హాస్తదితి । సోమశ్చతుర్ హోత్రా । అగ్నిః పఞ్చహోత్రా । ధాతా
 వడ్ధాత్రా ॥ ౪౫ ॥ ఇంద్రస్సప్తహోత్రా । ప్రజాపతిర్దశహో-
 త్రా । తేషాగ్ం సోమగ్ం రాజాన యశ ఆర్చత్ । తన్వయా-
 మయత । తేనాపాక్రామత్ । తేన ప్రళాయమచరత్ । తన్తై-
 వాః ప్రైవైః ప్రైషమైచ్చన్ । తత్ప్రైషాగాం ప్రైషత్వ-
 మ్ । నివిధ్ధిర్వ్యవేదయన్ । తన్నివిదా నివిత్వమ్ ॥ ౪౬ ॥
 అప్రీభిరాఘ్నవన్ । తదాప్రీణామాప్రిత్వమ్ । తమఘ్నన్ । త-
 వ్య యశో వ్యగృహ్లాత । తే గ్రహా అభవన్ । తద్గ్రహాణాజ్ఞి-
 హృత్వమ్ । యస్యైవ విదుషా గ్రహా గృహ్యంతే । తవ్య త్వేవ
 గృహీతాః । తేబ్రువన్ । యో వైస శ్రేష్ఠోభూత్ ॥ ౪౭ ॥ త-
 మవధిష్మ । పునరిమగ్ం సువామహః ఇతి । తఞ్చోభిరసువన్త ।
 తచ్ఛస్తసా ఞ్చస్తస్త్వమ్ । సామ్నా సమానయన్ । తథాస్మ-
 సాస్మత్త్వమ్ । ఉక్తైరుదస్థాపయన్ । తద్దుక్తానాముక్తత్వమ్ । య-
 వ్నవ వేద । వ్రత్యైవ తిష్ఠతి ॥ ౪౮ ॥ తైవ సర్వమాయురేతి । సా-
 మ్నా వై యశః । యవ్నవ వీద్వాన్ధోమమాగచ్ఛతి । యశ వ్నవై-

సమృచ్ఛతి । తస్మాదాహుః । యశ్చైవ వేద యశ్చైవ । తావత్
 భా సోమమాగచ్ఛతః । సోమోహి యశః । తస్మాదేవ యశః ఋచ్ఛ-
 తీత్యాహుః । యస్సోమే సోమం ప్రాహేతి । తస్మాత్సోమే సోమః ప్రో-
 చ్యః । యశః ప్రవైసమృచ్ఛతి ॥ ౪౯ ॥ అభిమన్వంతి సప్తహో-
 తా తర్పయతి వడ్ధోత్రా నివర్త్యమథా త్రిష్ఠతి ప్రాహేతి ద్వేచ ॥ ౫౦ ॥

ఇద వాలగ్రైవైవ కిష్క్వా నాసీత్ । న ద్యారాసీత్ । న పృ-
 త్థివీ । నాన్తరిష్ఠిమ్ । తదసక్షేన సన్మనోఽకురుత స్యామితి । తదతప్య-
 త । తస్మాత్తైష్ఠానాద్ధూమోఽజాయత । తద్భూయోఽతప్యత । తస్మా-
 త్తైష్ఠానాద్గ్నిరజాయత । తద్భూయోఽతప్యత ॥ ౫౦ ॥ తస్మాత్తై-
 ష్ఠానాజ్జ్యోతిరజాయత । తద్భూయోఽతప్యత । తస్మాత్తైష్ఠానా-
 ద్దధిరజాయత । తద్భూయోఽతప్యత । తస్మాత్తైష్ఠానాన్తరీచయోఽ-
 జాయన్త । తద్భూయోఽతప్యత । తస్మాత్తైష్ఠానాదుద్ధారా లజాయ-
 న్త । తద్భూయోఽతప్యత । తద్దధిమిన్త సమహన్యత । తద్వస్తిమ-
 భినత్ ॥ ౫౦ ॥ స సముద్రోఽభవత్ । తస్మాద్భముద్రస్య న పిబన్తి ।
 ప్రజననమిన్త హి మన్యన్తే । తస్మాత్సోమోఽయమానాదాహుః పు-
 రస్తాద్యన్తి । తద్దశహోతాఽన్వసృజ్యత । ప్రజాపతిర్వై దశ-
 హోతా । యవన న్తపసోఽవీర్య వీర్వాగ్ంస్తప్యతే । భవత్యై-
 వ । తద్వా ఇదమాపస్సల్లిలమాసీత్ । సోఽరోదీత్ప్రజాపతిః ॥ ౫౧ ॥
 స కస్తాలజ్ఞ । యద్యస్యాఅప్రతిష్ఠాయా ఇతి । యదభ్యవనాప-
 ద్యత । సా పృథివ్యభవత్ । యద్యవ్యమృష్ట । తద్దన్తర్హిమభవత్ ।

య ద్ధార్మముదమ్మప్స । సా ద్యారభవత్ । యదరొదీత్ । తద్దవ-
యో రోదస్త్యమ్ ॥ ౧౩ ॥ య ఏవ వేద । నాస్య గృహే రుద-
న్తి । ఏతద్వా ఏషా స్తోకానాజ్ఞాస్మ । య ఏవ మేషా స్తోకానా
జ్ఞాస్తవేద । నైషు లోకేషాన్వర్తి-మార్చతి । స ఇనూం ప్రతిష్ఠామవిన్ద-
త । స ఇనూం ప్రతిష్ఠావీత్వా-కామయత ప్రజాయేయేతి । స తపో-
తవ్యత । సో-స్తర్వానభవత్ । స జఘనాదసురానసృజత ॥ ౧౪ ॥
తేభ్యో మృశ్యయే సాత్రే-న్నమదుహత్ । యా-స్య సా తనూరాసి-
త్ । తామసాహత । సాతమిసా-భవత్ । సో-కామయత ప్రజా-
యేయేతి । స తపో-తవ్యత । సో-స్తర్వానభవత్ । స ప్రజననాదేవ
ప్రజా అసృజత । తస్మాద్దిమా భూయిష్ఠాః । ప్రజననాధ్యేనా అ-
సృజత ॥ ౧౫ ॥ తాభ్యో దాతుమయే సాత్రేపయో-దుహత్ ।
యా-స్య సా తనూరాసిత్ । తామసాహత । సా జోహ్న్న-భవత్ ।
సో-కామయత ప్రజాయేయేతి । స తపో-తవ్యత । సో-స్తర్వానభవత్ ।
స ఉపప్త్యాభ్యామేవతూకానసృజత । తేభ్యో రశతే సాత్రే ఘృ-
తమదుహత్ । యా-స్య సా తనూరాసిత్ ॥ ౧౬ ॥ తామసాహ-
త । సో-గోరూత్రయోప్సన్ధిరభవత్ । సో-కామయత ప్రజాయే-
యేతి । స తపో-తవ్యత । సో-స్తర్వానభవత్ । స ముఖాద్దైవానసృజ-
త । తేభ్యో హరితేసాత్రే సోమమదుహత్ । యా-స్య సా తనూరా-
సిత్ । తామసాహత । తదహరభవత్ ॥ ౧౭ ॥ ఏతే వై ప్రజా-
పతేదో-హః । య ఏవ వేద । దుహ ఏవ ప్రజాః । దివా నైవో-
భూదితి । తద్దేవానా నైవత్వమ్ । య ఏవ నైవానా నైవత్వ

వేద । దేవహవైవ భవతి । ఏతద్వా అహోరాత్రాణాజ్ఞాన్త ।
 య ఏవమహోరాత్రాణాజ్ఞాన్త వేద । నాహోరాత్రేషా-
 త్తిమాచ్ఛతి ॥ ౧౮ ॥ అస్తతోఽధి మనోఽస్మృత । మనః ప్రజా-
 పతిమస్మృత । ప్రజాపతిః ప్రజా అస్మృత । తద్వా ఇదం మన-
 స్తేవ వరమం ప్రతిస్థితమ్ । యదినక్షిచ్ఛ । తదేతచ్ఛేవస్యస-
 న్నామ బ్రహ్మ । వ్యచ్ఛన్తి వ్యచ్ఛన్తిన్తే వస్యసీ వస్యసీ వ్యచ్ఛ-
 తి । ప్రజాయతే ప్రజాయా పశుభిః । ప్ర పరమేస్మిన్తో మాత్రామా-
 ప్నోతి । య ఏవవేద ॥ ౧౯ ॥ అగ్నిరజాయత తద్భూయోఽతవ్య-
 తాభినదరోదీత్ప్రజాపతీ రోదస్త్యమస్మృతాస్మృత ఘృతమదు-
 హద్యాఽస్య సా తనూరాస్తేదహరభవదృచ్ఛతి వేద ॥ ౨౦ ॥

ఇదం ధూమోఽగ్నిర్జ్యోతిరర్చిమూర్తీచయ ఉదారాస్తదబ్రు-
 గ్ం స జఘనాథా తమిస్తా స ప్రజననాథా జోథాన్నస ఉపప్రక్షా-
 భ్యాగ్ం సోఽహోరాత్రయోస్తస్థిస ముఖాత్తదహదేవవాన్తస్మ-
 న్మయే దాదుమయే రజతే హరితే తేభ్యస్తాభ్యో ద్యే తేఽన్నం ప-
 యో ఘృతగ్ం సోమమ్ ॥

ప్రజాపతిర్ద్వైమస్మృతానుజావరస్తేవానామ్ । తం
 ప్రాహిణోత్ । పరేహి । ఏతేమాస్తేవానామధిపతిరైధీతి । త-
 స్తేవా అబ్రువత్ । కస్త్యమసి । వయన్తే త్వచ్ఛ్చియాగ్ంస-
 ప్నో ఇతి । సోఽబ్రవీత్ । కస్త్యమసి వయన్తే త్వచ్ఛ్చియాగ్ం-
 ప్నో ఇతి మా దేవా అవోచన్తి । అథ వా ఇదస్త్రహి ప్రజాపతే

మార ఆసీత్ ॥ ౬౦ ॥ యదస్మిన్నాదిత్యే । తదేనమబ్రవీత్ । ఏ-
 తన్నే వ్రయచ్చ । అథాహమేతేహాన్తేవానామధిపతిర్భవిష్యామీ-
 తి । కోఽహగ్ం స్వామిత్యబ్రవీత్ । ఏతత్ప్ర దాయేతి । ఏతథ్వా
 ఇత్యబ్రవీత్ । యదేతద్భవిషీతి । కో హ నై నామ ప్రజాపతిః ।
 య ఏవవేద ॥ ౬౧ ॥ విదురేనన్నామ్నా । తదస్మై రుక్మ-
 జ్జుత్వా ప్రత్యముజ్ఞాత్ । తతో వా ఇన్ద్రో దైవానామధిపతిరభ-
 వత్ । య ఏవవేద । అధిపతిరైవ సమూనానాం భవతి । సోఽమ-
 న్యత । కిక్కి వా అకరమితి । స చన్ద్రం మ ఆహరేతి ప్రాలపత్ ।
 తచ్చన్ద్రమశ్చన్ద్రమస్తవమ్ । య ఏవవేద ॥ ౬౨ ॥ చన్ద్ర-
 వానైవ భవతి । తన్దై వా అబ్రువత్ । సువీర్యో మర్యాదయా
 గోపాయత ఇతి । తథ్సూర్యస్య సూర్యత్వమ్ । య ఏవవేద । నై-
 సన్దభోతి । కశ్చ నాస్మిన్నా ఇదమిన్ద్రీయం ప్రత్యస్థాదితి । త-
 దిన్ద్రస్యేన్ద్రీయమ్ । య ఏవవేద । ఇన్ద్రీయావ్యే వ భవ-
 తి ॥ ౬౩ ॥ అయవా ఇదం పరమాఽబూదితి । తత్సరమేషినః
 పరమేషీత్వమ్ । య ఏవవేద । పరమామైవ కాస్థాగ్చతి ।
 తన్దైవా స్సమంతం పర్యవిశత్ । వసవః పురస్తాత్ । రుద్రా ద్భు-
 ఇతః । ఆదిత్యాః ప్రశ్నాత్ । విశ్వే దైవా ఉత్తరతః । అగ్నిరసః ప్ర-
 త్యఞ్చమ్ ॥ ౬౪ ॥ స్వాధ్యాః పరాఞ్చమ్ । య ఏవవేద । ఉ-
 పై నగ్ం సమూనాస్సవిశన్తి । స ప్రజాపతిరైవ భూత్వా ప్రజా-
 ఆవయత్ । తా అన్తే నాతిష్ఠంతాన్నాద్యాయ । తా ముఖం పుర-
 స్తాత్ప్రత్యస్తే । ద్భుఇతః పర్యాయత్ । స ద్భుఇతః పర్యవర్తయ-

త | తా ముఖం పురస్తాత్పశ్యన్తిః | ముఖ న్ద్వైతః || ౬౧ || ప-
శ్చాశ్చర్యాంక | స పశ్చాత్పర్యవర్తయత | తా ముఖం పుర-
స్తాత్పశ్యన్తిః | ముఖ న్ద్వైతః | ముఖం పశ్చాత్ | ఉత్తరతః
పర్యాంక | స ఉత్తరతః పర్యవర్తయత | తా ముఖం పురస్తా-
త్పశ్యన్తిః | ముఖ న్ద్వైతః | ముఖం పశ్చాత్ || ౬౨ || ముఖ-
ముత్తరతః | ఉద్ధౌర్ధ్వ ఉదాయం | స ఉపరిస్తాన్న్యవర్తయత |
తాన్సర్వతోముఖో భూత్వా౭౭వయత్ | తతో వై తస్మైప్రజాఅ-
తిష్ఠన్నాన్నాద్యాయ | య ఏవ విద్వాన్పురి చ వర్తయతై ని చ | ప్ర-
జాపతిశ్చేవ భూత్వాప్రజా అత్తి | తిష్ఠన్తైస్మై ప్రజా అన్నాద్యాయ
య | అన్నాద ఏవ భవతి || ౬౩ || అస్మిన్దేవ చంద్రమస్త్యయ
ఏవ వేదేన్ద్రియావ్యేవ భవతి ప్రత్యక్షం ముఖ న్ద్వైతతో ము-
ఖం పశ్చాన్నవ చ || ౬౪ ||

ప్రజాపతిరకామయత బ్రహ్మోర్భూయన్థ్యామితి | స
ఏత ద్దశహోతారమపశ్యత్ | తం ప్రాయుజ్ఞ | తస్య ప్రయుక్తిబ-
హ్మోర్భూయానభవత్ | యః కామయేత బ్రహ్మోర్భూయాన్థ్యామి-
తి | స దశహోతారం ప్రయుజ్ఞేత | బ్రహ్మారేవ భూయాన్భవతి |
సౌకామయత పీరో ము ఆజామై తేతి స దశహోతుశ్చతుర్ హోతా-
ర్షన్నిరమిమిత | తం ప్రాయుజ్ఞ || ౬౫ || తస్య ప్రయుక్తి-
న్దో౭జాయత | యః కామయేత పీరో ము ఆజామై తేతి | స చతుర్-
హోతారం ప్రయుజ్ఞేత | అ౭స్యపీరో జాయతే | సౌకామయత పశు-
మాన్థ్యామితి | స చతుర్ హోతుః పశ్చహోతార్షన్నిరమిమి-

త | తం ప్రాయుజ్ఞ- | తస్య ప్రయుక్తిపశుమానభవత్ | యః కామ-
యేత పశుమాన్ధ్యామితి | స పశ్చహోతారం ప్రయుజ్ఞేత ||
ప్రశుమానవభవతి | సోఽకామయత్రతహా మేకల్పేరన్నితి |
స పశ్చహోతుష్ఠోతార నిరమిమిత | తం ప్రాయుజ్ఞ- | తస్య
ప్రయుక్త్యతహోఽస్మా అకల్పంత | యః కామయేత్రహామేకల్పేర-
న్నితి | స షడ్ధోతారం ప్రయుజ్ఞేత | కల్పంతేఽస్మా ఋతవః | సోఽకా-
మయత సోమపస్సమయాజీ స్యామ్ | ఆ మే సోమపస్సమయాజీ
జాయతేతి || 20 || స షడ్ధోతుస్తుప్తహోతార నిరమిమిత |
తం ప్రాయుజ్ఞ- | తస్య ప్రయుక్తి సోమపస్సమయాజ్యభవ-
త్ | ఆఽస్య సోమపస్సమయాజ్యజాయత | యః కామయేత సోమ-
పస్సమయాజీ స్యామ్ | ఆ మే సోమపస్సమయాజీ జాయతేతి | స
స్తప్తహోతారం ప్రయుజ్ఞేత | సోమపస్తవ సోమయాజీ భవతి | ఆఽ-
స్య సోమపస్సమయాజీ జాయతే | స వా ప్రవ వశుః పశ్చుధా ప్రతితి-
వతి || 21 || పద్భిముఖేన | తే దేవాః వత్సా విత్వా | సు-
వర్గల్లోకమాయా | తేఽముష్మిలోకే వ్యఘ్నిధ్యౌ | తేఽబ్రు-
వన్ | అముతః ప్రదాంత వా ఉపజీజీవేతి | తే స్తప్తహోతార
ముష్మి విభాయాయాస్యమ్ | అజ్గరసం ప్రాహీణ్యౌ | ప్రతే-
నాముత్ర కల్పయేతి | తస్య వా ఇయజ్ఞస్తేః || 22 || యదిద-
శ్చిచ్ఛాయ ప్రవ వేద | కల్పతేఽస్మైస వా అయం మనుష్యేషు య-
జ్ఞస్తుప్తహోతా | అముత్రసద్భ్యో దేవేభ్యో నావ్యవహతి | య
ప్రవ వేద | ఉపైన యజ్ఞోనమతి | యోనై చతుర్హోతృణా

నిదానవేద | నిదానవాన్యవతి | అగ్నిహోత్రవేదశహాతు-
నిదానమ్ | దక్షపూణమాసా చతుర్హాతుః | చాతుర్మా-
స్యాని పశ్చహాతుః | ప్రశుభ్రవృద్ధాతుః | సామ్యోధ్వరస్సప్త-
హాతుః | ఏతదైవ చతుర్హాతృకాన్నిదానమ్ | య ఏనవేద |
నిదానవాన్యవతి || 23 ||

అమిమిత్ర తం ప్రాయుజ్ఞ పశ్చహాతారం ప్ర యుజ్జేత
జాయేతేతి తిషత్తి క్ష్పిదేశహాతునిదానగం సప్త చ || ౧౧ ||

ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాస్పృజేయేతి ప్రజాపతిరకా-
మయత దక్షపూణమాసా స్పృజేయేతి ప్రజాపతిరకామయత ప్ర
జాయేయేతి స తప్తస్య త్రివృతం ప్రజాపతిరకామయత దశహా-
తారం తేన దక్షధాతృకాన్తేనా వై నరుణమన్తో వై ప్రజాప-
తిస్తాస్సప్తసాస్పమన్త్యన్తేనా వై చతుర్హాతృభిరిద వా అగ్నే
ప్రజాపతిర్ద్వితీయప్రజాపతిరకామయత బహూభూయానేకాదశ || ౧౧ ||

ప్రజాపతిర్ద్వితీయప్రజాపతిరకామయతానయైవైవ్రత
స్య వా ఇయజ్ఞస్త్రిస్సన్తాత్రేనానాజ్యోతిర్యదస్మిన్నాదిత్యే సమ-
ద్ధాతుస్సప్తహాతృనిసప్తతిః || 23 || ప్రజాపతిరకామయత
నిదానవాన్యవతి || హరిః ఓమ్ ||

ద్వితీయప్రపాఠకః

హరిః ఓమ్ || బ్రహ్మవాదినో వదంతి | క్షిప్తచతుర్హాతృ-
కాశ్చతుర్హాతృత్వమితి | యదేవైషు చతుర్థాహారాః | తే